

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 16 Martiu, 1892.

Dieta provincială a Bucovinei a fost disolvată așadară, precum se prevedea din dimensiunile demonstrațiilor inscenate pentru guvernul Pace, și nouăle alegeri se vor întâmpla în zilele acestea. Românii bucovineni trec prin o grea cercare tocmai în zilele acestea, și e datorită presei române să ia parte și ea la luptele politice ale românilor din Bucovina, și dacă altceva nu le poate da, să le dea cel puțin semne de simpatie ca îmbărbătare, și mângăiere, că nu stau singuri de sine în lumea acăsta.

Elementele neromânești, cari au inundat aceea frumoasă țară, și cari ați se fălesc prin presa din Viena, că ele fac preponderanța majorității a locuitorilor din Bucovina, acele elemente sunt în o agitațiune febrilă, din incidentul ordinărei de alegeri nouă Grupate în jurul reprezentantului guvernului, germanii, rutenii și polonii se nădădădă să scotă majoritatea pentru sine în noul parlament. Spre scopul acesta prelângă organizarea internă, și monopolizarea pentru sine a puterii și a influenței guvernului și de și publică corespondențe prin presa din Viena despre învingerea partidului, care reprezintă interesele țerei față cu românii, cari sunt prezenți ca unii, cari reprezintă interesele oligarchiei atât de păgubitoare pentru țară.

Cumcă aceste elemente sunt în avantajul față cu românii, acăsta se esplică ușor la locul prim din simpla cauză, că în fruntea lor merge stăpînirea, și acăsta în toate împregiurările este avantajul.

Și cumcă aceste elemente și-au scris pe stindardul lor, încrederea și spriginul guvernului, despre acăsta au dat nenumărate probe.

Îndată după izbucnirea conflictului între contele Pace și căpitanul țerei baronul Vasilco, aceste elemente au început cu demonstrarea pentru guvern, ca reprezentante al guvernului central din Viena.

S'au inscenat demonstrativ alegerea lui de cetățean de onoare în diferitele orașe din Bucovina, și alegerea s'a tacsat ca o deosebită stimă și alipire a cetățenilor față cu reprezentantele guvernului.

Deputațiuni preste deputațiuni au deschis ușile guvernului din Viena, oratori preste oratori au vorbit contelui Taaffe, că în Bucovina, e periclitată liniștea publică, e periclitată buna și libera dezvoltare

a locuitorilor germani, ruteni și poloni, dacă din incidentul conflictului escat se va lăsa și mai departe terenul deschis pentru uneltirile oligarchiei românești. Și ca lucrul să aibă și mai mare efect, în diarele cele mai principale din Viena conflictul era prezentat ca un ce natural, ca o izbucnire așteptată a nemulțămirei majorității locuitorilor cu mersul lucrărilor, nemulțămire, care numai prin actualul guvern se poate delătura, și numai prin un nou sistem de guvernare.

Și ca lucrurile să nu rămână numai în teorie, inimiile dezvoltării culturale a românilor din Bucovina în ajunul întrunirii dietei provinciale, în care trebuia să conducă afacerile baronul Vasilco, inimiile dezvoltării culturale a românilor renunță în mase la mandate, și aduc parlamentul în neputința de a lua concluse valide.

Urmarea tuturor a fost disolvarea parlamentului și ordinarea de alegeri nouă.

În fața acestor porniri nu tocmai pretenesci românii din Bucovina au primit lupta, după-cum ea li s'a pus, și lăsați numai de capul lor, părăsiți atât de demonstrativ de către guvernul din Viena, față cu care românii bucovineni totdeauna au fost caplecat, și-au ridicat fruntea, și au căutat sprigin numai în puterile lor proprii. Întruși în o conferență românii din Bucovina s'au declarat partid național, s'au constituit, s'au organizat, au pus candidați proprii în acele cercuri, despre cari cred, că ei sunt în majoritate, și e just ca ei să le fie și reprezentanții și astfel în totă forma au început legala luptă constituțională contra străinilor, cari au intrat în luptă sub stindardul guvernului.

Atitudinea românilor din Bucovina trebuie să insufle mândrie fie-cărui român, și entuziasmul cu care ei uniți și prin urmare cu toate forțele morale au intrat în luptă prevestește învingerea lor, învingerea cauzei române din Bucovina.

Aristocrația, preoțimea, întrăgă inteligența română din Bucovina s'a declarat solidară în acăsta luptă și acăsta înviere și dovadă a vîrteților patriotice și naționale ale românilor din Bucovina în ochii noștri sunt stîlpul cel de foc, farul cel luminat, care îi va călăuzi la limanul cel dorit. Despre acăsta noi în inima noastră suntem siguri.

De aceea din tot sufletul salutăm însuflețirea românilor din Bucovina și intrarea lor în luptă pentru cauza națională.

Uniți în lupte, ne oțelim, ne scim măsura puterile, ne dedăm a ne stima unii pe alții mai mult, venim la convingerea, că fie care are de lucru la locul seu, și basați pre propriile noastre puteri, cu încredere dăm înainte.

Simpatiile românilor din Ungaria sunt la frații lor din Bucovina.

Revista politică.

Contele Thun guvernorul Boemiei a lămurit în dietă vederile guvernului Taaffe în privința pactului de împăcare între cehi și germani. Guvernul e tare mulțumit cu mărturisirea marilor proprietari, că țin obligămintele luate în conferențele dela Viena și că recunosc efectul bun al legilor pentru transacție. Aplicarea transacției formeză pentru împăcarea naționalităților o condiție prealabilă, de aceea guvernul dorește ca să se începă desbaterea meritorie asupra acestei cestiuni. Pe partidul german nu l'a mulțumit întru toate declarațiile guvernului și acelei nemulțămiri a dat espresione conducătorul Plener. —

Scirile, ce le am comunicat cu privire la criza din Berlin, puneau în perspectivă o rezolvare în sensul ca dl Caprivi să renunțe la presidenția consiliului prusian și să rămână cancelariu al imperiului și ministru al afacerilor străine.

Gazetele germane erau deja pline cu espunerea candidaților, la locurile cari ar deveni astfel vacante: cel de ministru president al Prusiei și cel de ministru al cultelor, — căci dl Zedlitz era considerat ca definitiv retras.

Pentru cel dintăiu din aceste posturi se rostia în prima linie numele dlui Miquel, actualul ministru de finanțe și unul din favoriții împăratului. Se mai pemeiau numele: prințului Radolin, contelui Stolberg și domnului de Boetticher. Pentru locul lăsat vacant de dl Zedlitz candidații, al căror nume au fost puse înainte de gazetele germane, sunt și mai numeroși: presidentul provinciei renane Nasse, neutru în politică; directorul cultelor dr. Kuegler, liberal-conservator, sub secretariul de stat Weyrauch conservator pur, contele Eulenberg, dl Lucanus, baronul de Mauteuffel, în sfârșit chiar și dl Puttkamer.

„Vossische Zeitung” stăruia a pune o candidatură și pentru postul de cancelariu al imperiu-

FOIȚA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Jumătate nóptea trecuse. Condamnatul se culcă și adormi așa de iute și de liniștit, ca și cum acăsta nópte ar fi trebuit să aibă un mănă! Preotul pe trecu orele în rugăciune în odaia lui Cléry, despărțită de a regelui printr'un paravan de scânduri. De aici audia resperațiunea egală și lină a regelui adormit, care dovedia, cât de adănc îi e somnul și regularitatea bățăilor inimii, ca ale unui pendul, ce are să stea. La cinci ore, trebui să-l deștepte. „Au bățut cinci ore!” întrebă el pe Cléry. — „La orologiul turnului încă nu, răspuse Cléry, dar a bățut deja la mai multe biserici din oraș. Am dormit bine, di-se regele și am avut lipsă de odihnă, di-ua de eri me obosise”. Cléry aprinse focul și ajută domnului seu la îmbrăcat pregăti apoi altarul în mijlocul odăi, unde preotul seversise serviciul divin. Regele îngenunchiă cu o carte de rugăciuni în mână, părăd a-și împreuna sufletul cu tot conținutul, toate cuvintele acestei ceremonii, când preotul face amintire despre repausul de veci, despre patimile, mórtea, învierea și de schimbarea pânei și a vinului în trupul și sengele lui Christos în chip de pâne sfîntă. Se simți întărit pentru mórte, creșdend, că are în inimă un dar sfînt din cealaltă viață. După liturgie, pe când preotul se desbrăca, regele trecu

singur în turnișor, ca să se reculegă. Cléry intră la el și îi ceru binecuvântarea. Ludovic XVI i dete, însărcinându-l se o dea în numele seu tuturor ce'or ce-i erau credincioși și în special aceloră dintre păzitorii sei, cari ca Turgy, avuseseră milă de captivitatea lui și-l tractaseră mai blând, apoi îl trase în afundatura ferestrii, îi dete în ascuns un sigil, ce-l desfăcu dela orologiu, un mic pachet, ce'l scose din sin și inelul de cununie, ce'l trase din deget. — „Vei preda după mórtea mea”, di-se el, acest sigil fiului meu, și inelul acesta reginei. Spunei căl' părăsesc cu greu și nu voesc se fie profanat cu trupul meu! Acest mic pachet conține pîr dela întrăgă mea familie, deci îl vei da și acesta. Spune reginei, scumpilor mei copii și sorei mele, că le promisem să-i vîd ađi dimință, am voit să le cruț însă durerea unei despărțiri așa de crude repetate a două ora. Cât me dore plecarea fără a primi ultimile lor îmbrățișeri!...” Suspinele îl înceară. „Te însărcinez”, adause cu o voce întreruptă de emoțiuni, „să le duci adio dela mine!...” Cléry se retrase izbucnind în lacrimi.

Puțin mai târziu eși regele din cabinet, și ceru fôrfece, ca să se iae pîrul, singura moștenire, ce o putu lăsa familiei sale. Acăsta dorință i se refușă. Cléry ceru dela municipali, să însoțescă pe domnul seu pentru a-l desbrăca pe eșafod, ca stfel mîna unui servitoriu credincios să înlocuască mîna desonorată a călăului în acest ultim serviciu. „Călăul e destul de bun pentru el”, di-se unul din comisari. Regele se retrase éráși în cabinet.

Intrând duhovnicul în turnișor, îl găsi lângă

foc, făcându-și curaj, și pare că judecând cu o bucurie sarcastică vremea suferințelor sosită în fine. „Dumneđeu meu! esclamă regele, „cât sunt de fericit, căci mi-am păstrat credința pe tron! Unde aș fi astăđi fără acăsta mângăiere? Da, esistă sus un judecător necorruptibil, care bine va sci să-mi dea dreptatea, ce ni-o refușă ómenii aici pe pămînt”.

Incepea a se revêrsa de diuă în turn printre fêrăle și scândurile, care opriau lumina sórelui. Se audia deslușit sgomotul dobelor ce sunau în toate cercurile, chemând pe cetățeni la arme, tropotul cailor gendarmeriei și trosnetul rôtelor de tunuri și carălor de munițiune, cari erau aședate și é mutăte în curțile templului. Regele ascultă cu nepăsare larma acăsta și-o esplică duhovnicului seu. „Probabil. că e garda națională, ce a început a-se aduna”, di-se la cel dintăiu signal. Preste puțin timp se audiră potcovele cailor unei cavalerii numeroșe sunând pe pavaj, lângă turn, și vocea oficerilor, cari își arangeau escadrónele în linie de bătie. — „Iată-i, se apropie”, di-se el întrerupând și începînd din nou conversația. Era liniștit și fără frică, ca un om sosit mai întâiu la locul de întâlnire, unde așteptă. Așteptă mult. În decurs de aproape două ore bătură la ușa cabinetului seu sub diferite pretexte. La fiecare bătaie duhovnicul credea, că e cea mai de pe urmă. Regele se sculă fără a se neliniști, ca să deschidă ușa, răspundea și é venisăședă. La 9 ore rêsunară pe scară pași sgomotoși de ómeni înarmați ușile se deschiseră cu mare larmă. Sana tere apărú însoțit de doisprădece oficianți municipali în fruntea a đee gendarmi, pe cari îi aședă în două

lui, căci, după acest diariu, dl de Caprivi stăruia a-și da demisia din toate demnitățile sale. Candidatul după acest diariu era contele Hatzfeld, actual ambasador al Germaniei la Londra.

În contra acestei sciri, conservătoarea „Reichsbote” află că împăratul a adus despre demisia dlui de Caprivi rezoluțiunea, că nici odată nu o va primi. Până atunci deci tot versiunea, după care dl de Caprivi era să se retragă numai dela președinția consiliului Prusiei, părea mai verosimilă.

Dar și această rezolvare a crizei va avea o mare însemnătate. O singură dată, de la reconstituirea imperiului german, s'a mai făcut încercarea de a se separa președinția ministeriului prusian de funcțiunea de cancelar al imperiului. Când prințului Bismarck, prin stăruința sa de a realiza o reformă județenă rămase celebră, a iritat împotriva lui pe conservatorii prusieni, a fost chemat contele Roon în fruntea ministeriului prusian și cancelariul imperial, supărat, s'a retras în singuritatea de la Varzin. Dar această situație nu s'a putut menține nici un an întreg; interesele imperiului și ale Prusiei suferiau evident din faptul că ministrul president al Prusiei și cancelariul imperiului margeau fie-care în altă direcțiune.

E întrebarea, dacă ceea ce nu s'a putut atunci, va fi cu puțință astăzi. Profesorul Paul Loband, astăzi cel mai de frunte om de legi al Germaniei vorbește în scrierea sa „Dreptul de stat al imperiului german” despre o astfel de eventualitate și se exprimă astfel: „Din punct de vedere al dreptului de stat nu se cere ca să fie cancelariul german și ministru al Prusiei... dar motive politice și de fapt, fac necesar ca să aibă parte în consiliul Prusiei și cancelariul imperiului și în același timp și președinția în acest consiliu. N'ajunge numai ca împăratul Germaniei și regele Prusiei să fie identici; identici trebuia să fie și cancelariul imperiului cu primul ministru al Prusiei”.

„Aceste motive, precum și experiența făcută acum nouă spre-zece ani, când prințul Bismarck, cancelariul, mergea cu liberalii, iar dl de Roon, ministru president al Prusiei, cu conservatorii, așa că alta era politica imperiului și alta a Prusiei, vor face pôte ca și rezolvarea crizei, în felul în care nu s'a semnalat ca probabilă, să fie părăsită până în ultimul moment”.

Crisa în sfârșit s'a rezolvat astfel: Caprivi a rămas cancelar și ministru de externe, er ministru president al Prusiei a fost denumit contele Eulenberg. Locul ministrului de culte Zeidleritz l'a ocupat secretariul de stat Bosse.

De ale partidului național.

De vre-o 5 zile se află aici în Sibiiu aproape toți membrii din comitetul partidului național. Au ținut mai multe conferințe și ședințe, în cari după câte am auzit până acum s'a pus la cale definitiv cesătiunea memorandumului și prezentarea lui la coroană.

Cum, în ce formă s'a decis lucrul și cum se

rânduri în odae. La acest sgomot regele crepă ușa cabinetului său. „Ai venit să me cauți”, duse el lui Santerre cu o voce sigură și într-o poziție impunătoare, „vin îndată, așteaptă-mă!” Arătând cu degetul pragul odaiei sale, reînchise ușa, se întorse și înghienunchie la piciorul preotului. „Tote sunt gata părinte”, duse el, demi binecuvântarea cea mai de pe urmă, și rîgă pe Dumnezeu să mi dea tărie până la sfârșit”. Se ridică, deschise ușa, și pași cu fruntea senină, maiestor în mișcări și trăsuri, între șirul dublu de gendarmi. Într-o mână ținea o hârtie îndoită, era testamentul său. Să adresa oficiantului municipal din fața sa: „Te rog se predai această hârtie reginei!!!” O mișcare de uimire pe aceste fețe republicane la ultimul cuvânt; îl fac se înțelgă că a greșit terminul: „femeiei mele”, duse reculegându-se. Oficiantul municipal replică aspru: „Nu me privește, eu sunt aci, ca să te conduc la eșafod”. Acesta era Jacob Roux, preot eșit din tagmă, care de odată cu haina lăpădase tot ce se ținea de caritate. „Ai dreptate”, duse tare încet regele mahnit preste măsură. Apoi privind fețele, și întorcându-se către acela a cărui espreciune mai blândă, i desvălia o inimă mai generoasă, se apropie de Gobeau: „Predă, te rog, această hârtie femeiei mele, poți să o cetesci, cuprinde dispozițiuni, pe cari comuna trebuie să le cunoscă”. Oficiantul primî testamentul cu consimțentul colegilor săi. Cléry, care se temea ca odinioară feciorul de casă al lui Carol I, că domnul său, tremurând de frig părea, că tremură de eșafod, i aduse mavtaua: „Nu-mi trebuie, duse regele, dă-mi numai pălăria”. Primind-o apucă mână fidelului servitor, și i-o strînse tare în semn de înțelegeră și adio, apoi întorcându-se spre Santerre și fixându-l, duse rezolut și cu un ton poruncitor: „Să mergem!” (Va urma).

va execută, nu o scim, însă sperăm că în timpul cel mai scurt vom sta în fața faptului împlinit.

Deocamdată putem deci anunța publicului cetitoriu numai un lucru, că: „parturiunt montes”

Cuvânt bisericesc

la înmormântarea profesorului seminarial, protopresbiter Ioan Popescu, 5/17 Martiu, 1892

de
Zacharia Boiu.

„Eșit'a sēmēnătorul se sēmēne sēmēnța sa.”
Ev. Luca c. 8, v. 5.

Jelesce, o iubită biserică, tu carea în cele sufletesci ne ai născut și ne-ai crescut și deapaură ai fost și ești maica noastră cea plină de iubire, jelesce împreună cu noi pre acest al teu iubit fiu, al nostru iubit frate, carele etă vine astăzi la tine, a cere binecuvântarea ta în calea vecinicii! Jelesce, o iubită scōlă, carea precum odinioară stēlpul de foc pre fii lui Israil, astfel conduci pre credinciosul nostru popor prin pustia luptelor și suferințelor spre pământul făgăduinței, unde curge lapte și miere, jelesce și tu împreună cu noi pre demnul bărbat din bărbatii doririlor tale, carele ție și a consacrat cea mai frumoasă parte a vieții sale, și prin cumpenitul seu cuvânt, vorbit și scris, și-a pregătit, ba și-a asigurat o piă memorie și după mōrte! Jelesce, o iubitul, bunul nostru popor, atât de doios de fii luminați și credincioși, jelesce cu noi cei de aici, cari suntem corp din corpul teu, perderea fiului tēu Ioan Popescu, carele în tot cursul vieții sale a sēmēnat în agrul inimilor fiilor tei, fiitorilor tei preoți și învățatori, sēmēnța cea sănătoasă a învățătorei, a credinței, a luminării, a iubirei a cultorei și a întăririi întru cele bune: eșit'a sēmēnătorul, se sēmēne sēmēnța sa! Dar vai, ce voi dice cătră tine, onorată familiă în doliu, aproape până eri atât de fericită, ear astăzi atât de greu cercată, perđend pre chranitoriul, pe ingrijitoriul, pre capul tēu, pre părintele tēu? Vai cât de mare e perderea ta, cât de justă durerea ta, cât de amar păharul, ce și l'au adus primele zile ale lui Martiu, ale doritului Mărtisor, dela carele suntem dedați a ascepta prin mele viorele ale primēverei! Ach! precum ore când adurmirea Celei Preacurate a adunat prin nuor pre Apostolii de pe la marginile pământului în satul Getsimani, așa și durerea ta a întrunit astăzi aici, întru această casă dumnezească, pre venerabilii sei părinți, pre iubiții sei frațini, pre dragălașii sei copii, pre rudeniile, amicii și binevoitorii din toate părțile, a plânge toți împreună împrejurul acestui scump sicriu! O fie, ca lacrimile noastre ale celor ce plângem împreună cu voi, suspinurile noastre ce se asociēză suspinurile vōstre, rugăciunile noastre, cari împreună cu rugăciunile vōstre se înalță la tronul celui Preainalt, se aducă de acolo o picătură de balsam mângăitoriu în inimile vōstre cele sguduite și frante de durere!

Fie, ca modesta iconiță a preaiubitului vostru soț și fiu, părinte și frate, ce numai în puține linii se pôte presenta în acest dureros moment înaintea ochilor voștri sufletesci, să ve arete încă odată iubita lui față și să fie atinsă baremi de o lină suflare a darului lui Christos, carele ni-a fost trimis dela Tatăl, ca să stērgă totă lacrima dela totă față!

Iubitul nostru frate în Christos Ioan Popescu, născut la anul 1832 din părinții: David Popoviciu, paroch al comunei bisericesci Cața și protopresbiter al tractului Cohalmului, și mama Ana, nepotă de frate a fericitului nostru episcop Vasiliu Moga, eșită dintru această viață numai cu puține zile înaintea fiului seu, perđu pre bunul seu părinte încă în frageda sa copilărie, rămânend astfel împreună cu două sorori ale sale orfan de tată. Cu multă ostenelă, dar cu frumoase succese percurse apoi studiile gimnasiale în Odorheiu, Brașov și Blaș, dobândi cu laudă laurul maturității, făcend tot cu asemenea laudă studiile teologice în seminarul nostru diecesan, astăzi archidieceșan, și îndată după terminarea acelora, împreună cu colegul, carele are trista datorință a vorbi astăzi dela acest loc, fū chemat de fericitul marele nostru archipăstoriu Andreiu la una din catedrele profesionale pedagogice ale acestui seminaru. Dar însetat de perfecționare ulterioară, mai înaltă, la doi ani schimbă catedra profesorală cu banca scolară, cu banca de ascultător la venerabila universitate, una din cele mai vechi „alme matre” ale Germaniei, din Lipsia.

După reîntōrcere ocupă de nou o catedră profesorală, acum însă de teologie și pedagogie, la seminarul nostru, carea cu diligență neobosită, cu iubire părintească către elevi și cu laudabile succese întru promovarea sciințelor o ținū până la încheierea preatimpuriă a vieții sale, adevă în curs de preste 32 ani.

Însoțirea sa conjugală cu stimata unica fiică a onorabilului protopresbiter al Brașovului Ioan Pe-

tric și soția Zoe, a venerabililor părinți, cari astăzi unul aici, celalalt reținut de neputințele bătrânețelor acasă, plângu împreună cu fii și nepoții lor pe acest fiu al lor preaiubit, însoțirea această, dīc, a fost una din cele mai fericite, decurgend în cea mai bună armonie și mulțemire; er masa lor familiară acūși o încungiurară, după cuvntul psalmistului, ca nise tinere odrasle de maslin doi fii și trei fice, la cari în timpul din urmă prin s. taină a căsătoriei se mai adause încă un fiu iubit.

Deja la câți-va ani ai oficiului seu zelosul profesor surprinse învățătoreia noastră cu edarea unei foi periodice numite „Organul pedagogic”, în care spriginit de colegii și amicii sei, deschise calea principiilor pedagogiei mai nōue, ear după încetarea acelu organ, trecend la dezvoltarea specială a obiectelor de învățământ, donă scōlei și literaturii nōstre o frumoasă serie de valorose cărți scolare și pedagogico-filosofice, care alătorea cu numeroșii sei elevi seminariali, în scurt timp făcū cunoscut, stimat și iubit numele distinsului profesor în toate cercurile scolare, ba nu trecū mult, în toate părțile româniei. Biserica nōstră deapaură mulțemitōre bunilor sei fii, nu preste mult timp îl chemă la postul de protopresbiter al tractului Sibiiului II, apoi de asessor consistorial onorar: archidieceșan și metropolitan, precum și de deputat sinodal și congresual, onoruri, cari le purtă aproape neîntrerupt până la durerosul sfârșit al activei sale vieți. Și alătorea cu biserica îl onorară cu încrederea lor și institutele nōstre literare și culturale, și în prima liniă iubita nōstră Asociațiune transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, carea curend după înființarea sa îl alese membru al comitetului seu, ear în anii mai dincōce îi încredință direcțiunea scōlei sale civile de fete, secretariatul comitetului seu și redacțiunea foii sale „Transilvania”. Și tot asemenea onorară pre meritatul bărbat și alte institute ale nōstre economice, literare și culturale; ba nici suprema nōstră corporațiune culturală, ilustra Academia română din București, nu uită de noi, ci împreună cu alți câți-va bărbăți din patria nōstră îl alese membru corespondent al seu, avisându-i prin această un loc de onōre în șirurile, mulțemită ceriului tot mai numeroase și mai valorose ale literaților nōstri români.

Dar o deșertăciune a vieții nōstre pământesci! În mijlocul acestei salutare activități un morb amenințōriu încungiurase deja inima bărbatului atât de devotat nobilei sale chiemări; și pe când fericitul nostru frate, ca fie-care muritoriu, doria a petrece restul vieții sale în retragere, în linise, în sinul cel pacinic al familiei, atunci, după suferințe îndelungate și grele, aproape nesuportabile, mână morței tăia firul mănōsei vieți de 60 ani, și noi ne am adunat astăzi aici, întru această casă dumnezească, ca sufletul doios de cele mai înalte sēl comândăm preainduratului Părinte ceresc, ear rămășițele pământesci să le redăm pământului, cărui aparțin

Dar eată, „sōrele și-a cunoscut apusul seu”, și ne chiamă și pre noi, a pleca spre încheiere această tristă sērbătōre a lacrimelor. Și o facem această a cei-ce suntem chemați de maica nōstră biserică, a sēmēna sēmēnța cuvntului dumnezeesc în agrul inimelor omenesci și acelea ale ridica dela ceste trecătōre ale pământului la cele netrecătōre și eterne ceresci.

O soție credincioasă, vai de ađi înainte în statul veduvei, tu carea împreună cu înțeleptul bunul teu soț ai purtat și cele bune și cele grele ale vieței, carea cu mână blândă și ca un ānger păzitoriu ai ușurat și alinat sarcina ultimelor lui suferințe, și carea te-ai ingrigit cu credința creștină, a-l provede pentru călătoria din urmă cu merindea cea neperitōre a cinei lui Christos, rămas bun din partea iubitorului teu soț, până la ăia cea mare a revederi întru împărăția cea de sus! Onorabili părinți, cari plângeți unul obosit aici, altul întru greutatea bătrânețelor acasă perderea fiului vostru iubit, care era și avea se fie încă razimul bătrânețelor vōstre, primiți ultima sārutare de mână din partea lui pentru părinteșca vōstră ingrijire și iubire; și urmând cuvntului celui ce este părintele vedurilor și al orfanilor, păstrați celor rămași căldurōsa vōstră iubire părintească! Iubiți fii, iubite fice, ini mele vōstre sunt sfășiate de durere pentru preaiubitul bunul vostru părinte, dar ascultați cum acela ve strigă dintru înălțime cu cuvntul Mântuitorului și Domnului nostru către apostolii sei: Fiilor, nu ve voi lăsa pre voi orfani; căci merg la Tatăl și pre acela îl voi ruga, ca vōue și iubitei vōstre mame să ve trāmită mângăierea sa, ca să aline durerea vōstră și se fie cu voi întru toate zilele vieții vōstre. Binecuvntarea părintelui vostru pământesc, precum și a celui ceresc să fie cu voi!

Și tot asemenea ve aduce mulțămīta sa și vōuē onorabil al doilea părinte, vōuē iubiți frați și sorori, cumnați și cumnate, unchi și mătușe, și tuturor iubitorilor și iubiților sei, preoți și mireni, bătrāni și

tineri, bărbați și femei, cari l'au însoțit până la această ușa a mormântului, rugând pre Dumnezeu, a ve resplăti din îndurarea sa acesta iubire a voastră cu iubirea sa.

Ear ție, iubit seminarium archidieceșan, carele de aci încolo nu vei mai vedea cea blândă a iubitului teu profesor, nici vei mai auzi glasul părintescilor lui învățături, ție rămas-bun dela densusul cu ultima strângere de mână a stimatilor sei colegi, cu ultima binecuvântare a iubiților sei elevi. De asemenea ție, înfloritoare noastră școală de fete, carea nu te vei mai îndulci de părintească lui purtare de grijă pentru prosperarea ta, carea însă vei păstra cu pietate memoria iubitului fost director al teu. Și în fine rămas-bun vouă, tuturor ale noastre institute de cultură, căora v'a servit cu credință și mai presus de toate ție, iubita maica noastră biserică cu fida ta școală, cărora v'a adus jertfă partea cea mai bună a ființei sale. Darul Domnului preste voi, ca se creșteți și să rodiți spre mărirea lui Dumnezeu și spre fericirea celor ce prin voi căuta pre Dumnezeu!

Ear tu părintele nostru cel ceresc, carele ne chiami în viață și din viață după nemăsurata ta înțelepciune și îndurare, primesce cu pace sufletul credinciosului séménatoriu al cuvântului Teu aici pe pământ și devotatului slujitoriu al sfântului teu altariu, și-l odichnește în curțile sfinților și dreptilor cari din veac bine ți au plăcut ție. Că Tu, Părintele nostru cel prea îndurat, ești dorirea cea adevărată și veselia cea nespūsă a tuturor, celor ce Te iubesc pre Tine. Amin!

Pentru fericitul Ioan Popescu.

Referintele nostru scolar P. O. D. Mateiu Voileanu, asesor consistorial din Sibiu, ca fost elev al valorosului bărbat, Ioan Popescu, decedat în 3/15 Martiu a. c. condus fiind de sentimentele de recunoștință față de pia memorie a fericitului răposat în Domnul, a adresat prin un articol publicat în diariul „Telegraful român” un călduros apel către publicul român, dar în deosebi către noi învățătorii din archidieceșă, ca fosti elevi ai „marelui dascăl”, ca să contribuim fie-care după bunăvoință cu denarul nostru, pentru a pune basă unei fundațiuni, ce va purta numirea: Fundațiunea „Ioan Popescu” ridicând binefăcătorului nēmului nostru un monument „aere perennius”.

Ideea sulevată de dl referinte e pe cât de sublimă, pe atât și de salutară, pentru-că pe de o parte se dă manifestatiune ultimului nostru tribut de recunoștință față de marele și unicul nostru până acuma mare pedagog mutat la cele eterne, pe de altă parte se urmărește scopul măreț, ca din interesele proiectatei fundațiuni să se ajutoreze tineri și domnișore, cari doresc să se perfecționeze pentru cariera învățetorescă.

S'a adresat acest călduros apel nouă, fostilor elevi ai lui Ioan Popescu, acelora, cari mai mult am simțit bunătatea inimei lui, profunțimea minții lui pētrunzătoare. acelora, cari mai mult ne am adăpat din isvorul cel pururea limpede al vastelor lui cunoscințe, și cari astăzi în spinosă carieră de învățători propagăm numai sentimentele ereditate dela rēp. Popescu, și urmărim realizarea măreței idei, pentru carea reposatul și a jertfit întreaga sa viață.

Fraților colegi! Adresa concepută de referintele nostru scolar a fost foarte nimerită, căci numai noi scim prețui calitățile escelente și neperitabile fapte mărețe ale lui Popescu! Facem noi ore vre-un pas în cariera noastră de învățători fără de a ține cont de științele pedagogice, a căror vie expresiune e marcată în opurile lui pline de o vastă erudițiune și în întreaga lui activitate profesională din seminarul „Andreian. De sigur, că nu.

Dar și aceia, cari nu au avut fericirea de a asista la edificătoarele prelegeri ale fostului profesor nu pot întreprinde nici o acțiune din sfera educațiunei și a instrucțiunei, fără de a-și pune întreabarea: „Ore ce ne recomandă Popescu pentru rezolvarea cutărei seu cutărei cestiuni?” Și de câte ori avem intenția a desvolta diferitele stări ale activității spirituale, valorosul op „Psihologia sau știința despre suflet”, complexul teoriilor Herbart-Zilleriane, desvoltate pentru primadată de reposatul Popescu, ne indică modul și mijlocele pedagogice, dela cari atērnă scopul instrucțiunei preste tot.

Prin urmare noi învățătorii actuali și cei viitori vom sta în continuu sub impresiunea ideilor sublime ale lui, neuitându-l nici odată.

Ni se impune dar datorința morală, ca să îmbrățosăm cu cea mai mare căldură ideea propusă de referintele nostru scolar. Să arătăm lumii culte, că noi învățătorii, propagatori ai culturai nēmului nostru, deși sēraci, dar bogăți în sentimente, ēr aceste heređite ca un scump tezaur dela I. Popescu, nu uităm pe binefăcătorii nostri și lucrăm ca și pos-teritatea se țină în pie memorie activitatea vredni-

cilor bărbați, cari cu un zel deosebit au brăzdat pentru prima dată cu plugul redeșteptării noastre naționale ogorul cel înțelenit de timpuri amare!

Dar nu toți învățătorii și fostii elevi ai reposatului sunt puși în poziția de a cunoște salutara idee a P. O. D. Mateiu Voileanu, căci diaristica la noi — durere — în urma nepăsării necualificabile din unele parochii, nu e spriginită cu căldura recerută, ēr sēracia, cu care te întâmpină diferitele organe parochiale, devine un motiv ilusoriu și neluat în considerare.

După modesta mea părere mijlocul cel mai eficace pentru ajungerea scopului susatins, ar fi, ca diferitele comitete centrale ale reuniunilor învățetoresci din archidieceșă să promoveze în sfera lor de activitate ideea resuscitată luând însă-le angajamentul pentru colectarea ofertelor dela învățători. Conform statutelor reuniunilor noastre deosebitele despărțeminte tractuale vor ținea în decursul anului acestuia cel puțin câte o adunare tractuală, cu care ocaziune biroul despărțemintului respectiv se colecteze dela fie-care învățătoriu ofertul benevol astēndu-l apoi P. O. D. referinte Mateiu Voileanu pentru destinațiunea lui.

Și — în scop de a se face colectarea ofertelor și pe la privați — ar mai fi un mijloc de a-l pune în practică, și adevă: referintele nostru scolar, dl asesor consist. M. Voileanu să binevoiască a distribui între învățătorii aplicați prin centre culturale romănesci liste de contribuiri provēdute cu signatura inițiatoriului, cu cari apoi respectivii învățători vor face colecte și pela alți ómeni privați mai bine situați în cele materiale.

În modul acesta cred eu, că s'ar pute pune basă proiectatei fundațiuni rămânând ca fundațiunea să se privească drept o operă plămuită de întreaga învățetorime gr. or din această archidieceșă.

Acestea ăse cu respect la proiectata fundațiune.

În legătură cu acestea 'mi permit a adresa colegilor mei încă următoarea rugare:

Fraților învățători! Toți am fost atinși până în adēncul inimelor noastre de pierderea ireparabilă a neuitatului și bunului nostru dascăl și părinte su fletesc Ioan Popescu! Acum, când durerea e mai sfășietore, când lacrimile noastre mai curg încă, când suntem împesurați de ideea, că părintele nostru su fletesc n'au murit, acum ē timpul suprem, ca în scopul alinării suferințelor noastre să ne entusiasmăm spre tot ce e nobil, bun și frumos!

Să contribuim dar după putință la întemeierea proiectatei fundațiuni, dar' să nu uităm nicide ridicarea unei petri monumentale pe mormēntul scumpului nostru binefăcătoriu, careca un doilea G. Lazăr al transilvănenilor a contribuit în mare parte la desvoltarea noastră națională.

Să împlinesc poimâne 300 de ani de când s'a născut Amos Comenius, părintele învățamētului intuitiv; și lumea cultă pedagogică încă nici acum nu l'a dat uitării. Pentru ce să nu ne însuflețim și noi în momentele de desperațiune pentru această idee momentuoasă?

Am firma speranță, că reuniunil noastre învățetoresci conduse de sentimentele de recunoștință față de decedatul „dascăl al dascălilor” cu ocaziunea adunărilor noastre din acest an vor suleva această idee de mare importanță pentru present și viitor, aducēnd concludul ca; Preaveneratul consistoriu archidieceșan să binevoiască a încuviința colectarea de oferte pentru ridicarea unui monument fostului profesor seminarial, Ioan Popescu.*)

Prin ceremonierea unui parastas în tot anul din partea reuniunilor noastre învățetoresci să rugăm din inimă pe înaltul Creatoriu, învățătoriu lumei, ca să odihnescă sufletul răposatului în Domnul în lăcașurile sale cele vecinice.

Acestea, cred eu, că le putem face pentru Ioan Popescu, care mult, foarte mult a făcut pentru noi.

Brașov, 11/23 Martie 1892.

George Jondrea,
învățătoriu.

Fundațiunea Ioan Popescu.

În fundațiunea „Ioan Popescu” au intrat următoarele contribuiri benevole:

Translatul	101 fl. — cr.
George Dima, profesor Sibiu	5 „ — „
Isaia Popa, paroch Ocna	5 „ — „
Suma	111 fl — cr.

Varietăți.

*) (Donațiuni.) În ultima ședință a societății geografice Maj. Sa regele României a binevoit a oferi

*) Cel mai nimerit monument va fi fundațiunea de binefacere, care poartă numele lui.

un premiu de o mie lei pentru dicționarul geografic al județului Suceava; asemenea si A. S. R. prințul Ferdinand o mie lei pentru județul Doljiu, ēr d. ministru Alecsandru Lahovari cinci sute lei pentru județul Vâlcea.

*) (Vasile Adamachi.) De curēnd a murit în Iași un mare filantrop român, care a testat academiei române preste 2 milioane franci. Acesta e Vasile Adamachi.

Adamachi lăsă după densusul următoarea avere: 1.764,000 lei în bonuri ale statului cu cupōnele netăiate, 300,000 în două moșii, una la Suceava și alta la Bērlad, 60,000, lei în o vie la Copou.

Adamachi a lăsat un testament, prin care se lasă ca legatar universal Academia, cu însărcinarea de a trimete tineri în străinătate pentru studiarea științelor positive și aplicările la industrie, precum și pentru premiarea celor mai bune opere cu conținut moral.

Tot în sarcina Academiei se mai lasă plătierea unor legate particulare precum: 50,000 lei unui fin al seu, fiu al dlui Al. Todorean; 15,000 lei dlui Asaki, rudă a defunctului și care îl îngrijise în timpul bōlei; 10,000 domnului avocat G. Ureche, 12,000 lei unei servitōre; câte 2,000 lei nepoților sei în număr de 8 — 10; ēr biblioteca în valōre ca la 30,000 lei se lasă bibliotecii uniuersității din Iași.

În ședința de Sâmbătă a Academiei dl Sturdza a dat cetire testamentului defunctului V. Adamachi. Academia a declarat, că primesce a fi legatară universală.

Votul va fi comunicat dlui ministru al instrucțiunei, care va supune în urma iscălituri M. S. regelui decretul prin care Academia va fi autorizată să primescă donațiunea.

*) Averele lui Victor Hugo, pe care a lăsat-o după mōrte s'a ridicat la cinci milioane — necoprindēdu-se valōrea operelor lui. În 1884 Victor Hugo a luat un milion și o sută de mii franci ca drepturi de autor.

*) (Capela română din Paris.) P. S. S. Metropolitul Primat al României va merge după sērbătoarele sfințelor Paști la Paris spre a vizita capela română de acolo.

*) (Etnografia Transilvaniei). Într'un raport asupra ședinței dela 7 Martiu, a societății de etnografia, publicat în „Journal officiel dela Republique française” dela 17 Martiu a. c. se scrie următoarele:

„D. Ocășian tractēză despre etnografia românilor cu scop de a dovedi, că ei sunt poporul autohton al provinciei transilvane; acesta este obiectul special, ce și l'a ales pentru a doua sa conferență.

„Originea poporului român e aprōpe tot așa de vechie ca aceea a francesilor. Dacia Traiană, a căreia simbur e Transilvania, a fost lēgănil etnic al românilor. Deși s'au amestecat cu dacii și cu alte popōre mai mult s'au mai puțin cunoscute, caracterul lor de popor neo-roman îi distinge dintre toate celelalte națiuni vecine. Acest caracter al latinității lēgă aci într'un mod necontestabil pe toți românii într'o rudire etnică cu francesii, italienii, spaniolii și portugezii. Datorim scrierilor ca Edgar Quinet, Michelet, Léon de Rosny, baron d'Avril, E. Picot, Ubicini, Picot, Hașdeu, Tocilescu, etc., că acest adevēr, lung timp contestat din motive strēine științei etnografice, e aci în general admis. Românii sunt dar o sentinelă a lumii latine în Orientul eupēn, și astfel sunt un element puternic de ordine și de progres în evoluțiunea universală a umanității”.

*) (Starea sāmēnăturilor.) După rapōrtele oficiōse, până în ziua de astăzi starea sāmēnăturilor în Transilvania și Ungaria preste tot ăis este multămitōre. Grăul și sēcara în deosebi sunt frumoșe, cu escepțiunea unor ținuturi, unde s'au prea rarit, ba în parte au și perit. Tot asemenea se pōte ăice și despre rapiță și orz. Sāmēnăturile de primăvară, cari au fost sāmēnate de timpuriu, au început să încolțescă. Nutrețul pe multe locuri e pe sfârșite, paiele pe unele locuri s'au isprăvit, cartofii în foarte multe părți au putredit.

*) (Rectificare) Corespondentul nostru „Eremitul din Carpați” la cuvintele insultătoare de „netrebnic” etc. ale dlui N. Pop, publicate în numărul 19 al diariului nostru ne rōgă să spunem domnului capelan, că asemenea epitete sē și le păstreze pentru sine, deōrece cu densusul nu a avut nimic nici în clin nici în mănecă.

O facem acēsta cu observarea din partea noastră, că asemenea cuvinte nu se potrivesc pentru un preot, chiar și dacă el e numai capelan.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Martiu 1892.

Viena:	43	35	48	23	70
Timișōra:	73	20	6	81	27

Ioan Chendi, adm protopresb.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Laz, în 4 Martiu, 1892

Din şedinţa comitetului parochial.

Pentru comitet:

Ioan Frâncu,
paroch preşedinte.

Pe baza ordinațiunei Prea Venerabilului Con-
sistoriu archidieceșan dtto 29 Februaru 1892 Nr.
1687/1892 se publică licitațiune minuendă pentru

[37] 3-3

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de per- sone	Tren acce- lerat	Tren de per- sone	Tren acce- lerat			Tren de per- sone	Tren acce- lerat	Orient. Espres	Tren acce- lerat	Tren de per- sone	
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri					pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.45
2.20	7.45	1.25	7. —	9.20	sos.	Czegléd	{ pl.	5.07	6.10	—	12.51	6.40
circul.	9.45	2.39	9.21	10.34	pl.		{ sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
numai	10. —	8.45	9.29	10.56	sos.	Seghedin	{ pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	pl.		{ sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	sos.	Timișoara	{ pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
5.25	4.47	6.45	4.40	mixt	pl.		{ sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.32	—	—	—	—		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	5.20	6.56	5.40	9.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Caransebeș		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Teregoia		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
—	—	9.59	9.52	4.40		Băile - Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6. —
—	—	—	11.05	6.10		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
11.57	—	11.09	11.14	6.54	sos.	Rușava	{ pl.	3.05	—	12.24	3.50	5. —
—	—	11.19	11.27	7.17	pl.		{ sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.24	—	11.42	2.01	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.29	—	11.50	2.10	—		Verceroia		—	—	4.03	7.40	—
12.37	—	10.05	—	—		Bucurese		—	—	—	—	—
11.40	—	—	—	—				—	—	—	—	—

[illegible]

—	—	—	—	4.—	Murëq-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bisritra	—	—	—	—	1.16

—	6.34	10.35	4.22	pl.	Simeria	sos.	9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58	↙	Streiu	↗	9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42	↙	Hăgeș	↗	8.36	1.54	7.52	—
—	9.58	12.—	6.36	↙	Pui	↗	7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24	↙	Crivadia	↗	7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04	↙	Banița	↗	6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36	sos.	Petroșeni	pl.	6.00	10.50	4.11	—

—	6.15	11.30	7.15	Arad	8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04	Vinga	7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57	Timișoara	6.20	1.11	5.05	—

7.48	10.35	3.40	10.20		↙	Ghișiș	↗		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		↘	Turda	↗		4.50	9.30	2.30	8.50

—	—	4.30	11.27	Odorheiu	10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11	Sighisórá	8.15	3.15	—	—

—	—	—	5.50	↕	Carei-mare	↗	6.48	—	—	—
—	—	—	11.—	↕	Zelău	↗	1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase înseamnă orele de noapte.

3.—	10.57	—	7.10	pl.	Coșca-mică	sos.	9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lόμεș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23	sos.	Sibiu	pl.	7.35	4.34	—	10.12

—	2.50	8.20	2.41	pl	Cucerdea	sos.	7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14	sos.	} Oșorheiu	{ pl.	5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36	pl.						
—	7.10	—	7.15	sos.	Reghinul-săs.	pl.	—	8.—	8.15	—

—	10.50	4.40	9.16	Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34	Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.43	5.38	9.58	Hunedoara		4.46	3.22	7.22	—

—	—	5.45	2.58	↙ Braşov ↗	6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38	↙ Zernesei ↗	8.—	6.44	—	—

—	—	8.30	3.10	pl.	Braşov	ROB.	8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmer		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26	ROB.	Kezdi-Osorheiu	pl.	4.—	2.45	—	—